

GEHEIM

VN 5/10447

B
MP
88
admiraal

Land : Ghana.
Onderwerp : De activiteiten van Professor Dr. K.A. BUSIA.

Referenties :

Datum van
waarneming: Eind december 1962.

Bron: Deskundige in Afrikaanse politieke kwesties.

Opmerkingen : Dit bericht wordt Uwe Excellentie aangeboden in verband met de mogelijkheid dat de Minister van Buitenlandse Zaken de eventuele toelating van Dr. BUSIA in de Ministerraad zou willen bespreken.

Mede verzonden aan:

Aan Zijne Excellentie Professor Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 nr.4

's-GRAVENHAGE.

GEHEIM

GEHEIM

Ghana

AKTIVITEITEN VAN PROFESSOR DR. K.A. BUSIA

Gedurende zijn verblijf te Accra ter bijwoning van het Eerste Internationale Congres van Afrikanisten heeft bron verscheidene gesprekken met de heer Geoffrey BING, persoonlijk adviseur van president NKRUMAH gehad, betreffende de activiteiten van Professor Dr. K.A. BUSIA in Nederland. Behalve bedenkingen, die op misverstanden berusten en die gemakkelijk konden worden rechtgezet, deelde de heer BING mede, dat een groot aantal brieven en telegrammen door de hoogleraar verzonden uit 's-Gravenhage, te Abidjan was onderschept, waaruit duidelijk bleek, dat deze zich gedurende zijn verblijf in Nederland geenszins van politieke activiteiten had onthouden, doch in tegendeel daadwerkelijk had medegewerkt aan allerlei activiteiten tegen de Ghanese staat en de Ghanese regering. Hij zei, dat hij er prijs op stelde, dat bron van dit dossier zou kennisnemen.

Inderdaad ontving bron van de Minister van Defensie, Kofi BAAKO, onder wie de Binnenlandse Veiligheid ressorteert, een uitnodiging om te zijnen huize een cocktail te komen gebruiken, welke uitnodiging bron uiteraard heeft aangenomen. De heer BAAKO zei, dat hij met voorkennis van president NKRUMAH bron van het dossier, waarin de door de heer BING bedoelde stukken zich in fotocopie bevonden, inzage verschaftte. De brieven waren allen door Professor BUSIA met de hand geschreven en van zijn huisadres Laan van Poot 284 te 's-Gravenhage uit verzonden. De telegrammen waren voor het grootste deel uit 's-Gravenhage, enkele uit Londen verzonden. Aangezien de brieven met de hand waren geschreven, bevatten zij geen aanwijzing ten aanzien van de geadresseerde, die werd aangesproken als "dear friend". Ook op de fotocopieën van de telegrammen was de geadres-

GEHEIM

geadresseerde niet vermeld. Bron had gelegenheid zich van de inhoud van een en ander summier op de hoogte te stellen. De minister wees in het bijzonder op verschillende passages in de brieven, waarin financiële steun aan adressant werd beloofd, terwijl in andere passages openlijk met vermelding van diens volle naam gesproken werd over gedachtenwisseling met de heer GBEDEMAH en over de voorbereiding van bijeenkomsten met deze gewezen minister, die thans oppositie tegen NKRUMAH voert. Het dossier bevatte voorts verslagen van door Professor BUSIA, met president TUBMAN in Monrovia gevoerde besprekingen, alsmede met andere personen aldaar, welke besprekingen volgens het verslag ten doel hadden de steun van de president en leidende politieke figuren in Liberië voor de strijd tegen de regering van president NKRUMAH te verkrijgen. Op een opmerking van bron, dat Lomé eerder dan Abidjan een centrum van politieke activiteit tegen Ghana was, antwoordde minister BAAKO, dat dit inderdaad het geval was, doch dat de Ghanese Geheime Dienst in Lomé niet zo goed was als die in Abidjan.

Minister BAAKO beklagde zich er over, dat Professor BUSIA onlangs in de Verenigde Staten van Amerika het bericht had verspreid, dat Ghanese militairen in het Cubaanse leger zouden zijn opgenomen. De minister zei, dat deze bewering van alle grond ontbloom was, doch dat blijkbaar in de Senaatscommissie voor Buitenlandse Aangelegenheden te Washington D.C. aan Professor BUSIA's verklaring in zekere mate geloof werd gehecht. Bron merkte naar aanleiding hiervan op, dat Professor BUSIA in oktober 1961 reeds om ontslag uit zijn hoogleraarsambt heeft verzocht en hij sedertdien ook geen enkele band meer met de Leidse universiteit heeft gehad. Ook bij het Institute of Social Studies heeft Professor BUSIA ongeveer tezelfdertijd ontslag verzocht. Dit geschiedde, omdat de hoogleraar vrij wilde zijn zich weer aan politieke activiteit te gaan wijden. De minister antwoordde hierop, dat uit de data van de in het dossier aanwezige stukken bleek, dat Professor BUSIA ook gedurende

-5-

GEHEIM

de tijd, dat hij wèl aan de Leidse universiteit en het Institute of Social Studies verbonden was, zich zeer actief met politieke vragen heeft beziggehouden. De getoonde stukken beslaan inderdaad de gehele periode van werkzaamheid van de hoogleraar in Nederland, terwijl de betreffende gedachtenwisseling ook later is voortgezet. De laatste eigenhandig geschreven brief van Professor BUSIA, in het dossier opgenomen, dateert van ongeveer oktober 1962.

De minister verklaarde voorts, dat het vermoeden bestond, dat "expatriate firms", in het bijzonder het Unilever-concern, Professor BUSIA financieel zouden steunen en dat deze steun voor wat het Unilever-concern betreft vanuit Rotterdam zou worden gegeven.

Bron heeft de heer BAAKO gezegd, dat dit hem wat het Unilever-concern te Rotterdam betreft, in hoge mate onwaarschijnlijk voorkwam. Wel was hem bekend, dat de studiereizen van Professor BUSIA naar Afrika uit Amerikaanse bron zijn gefinancierd en wel in het bijzonder door het Phelp Stokes Fund.

Toen bron naar aanleiding van een gezegde van minister BAAKO dat Professor BUSIA geen enkel gezag meer in Ghana had, opmerkte, dat dit mogelijk voor bepaalde delen van het land het geval zou kunnen zijn, doch dat hij in Kumasi en in het algemeen in Ashanti toch nog wel gezien was, stelde minister BAAKO voor per helicopter met hem naar Kumasi te gaan, waar hij ter plaatse zou aantonen, dat ook daar het gezag van Professor BUSIA zeer was afgenomen, ja volgens de minister tot nul was geraduceerd.

Bron is inderdaad met de minister naar Kumasi gereisd, waar hij van de Provincial Commissioner en anderen allerlei bezwarende getuigenissen tegen Professor BUSIA heeft moeten aanhoren.

Eind december 1962.

GEHEIM